

راه دسترسی عروق در همودیالیز چیست ؟

وقتی کلیه‌های شما نارسا می‌شوند، همودیالیز مواد زائد و آب اضافی را از خون شما خارج می‌کند. قبل از اینکه همودیالیز انجام شود، باید بین خون موجود در رگ‌های شما با دستگاه همودیالیز ارتباط برقرار شود. سه نوع مختلف راه دسترسی عروقی برای انجام همودیالیز وجود دارد که فیستول، گرافت و کاتتر نامیده می‌شوند. فیستول به حالتی گفته می‌شود که ورید را به شریان نزدیک آن وصل می‌کنند. گرافت به وضعیتی گفته می‌شود که یک لوله‌ی مصنوعی بین ورید و شریان قرار می‌دهند.

تصویر گرافت شریانی - وریدی سالم که مدتی است برای دیالیز استفاده می‌شود.

نکاتی در مورد مراقبت از راه دسترسی عروقی بعد از جراحی

- پانسمان کاتتر باید خشک نگه‌داشته شود. محل خروج کاتتر هرگز نباید در آب قرار بگیرد.
- دوش گرفتن بهتر است قبل از آمدن به بخش دیالیز

- انجام شود چون بلافاصله پس از دیالیز پانسمان تعویض می‌گردد.
- بازوی خود را مستقیم و بالاتر از سطح قلب نگه دارید تا زمانی که محل عمل التیام یابد.
- کمپرس آب گرم چندبار در روز می‌تواند باعث بزرگ و پر خون شدن سریع رگ‌ها شود.
- پرستار دیالیز باید هنگام کار با فیستول یا گرافت شما، ماسک بزند و دستکش تمیز بپوشد.
- در بیمارستان از پرستار بخواهید به شما نشان دهد که در منزل چگونه راه دسترسی عروقی خود را از نظر وجود ارتعاش کنترل کنید.

- در صورت بروز موارد زیر با پزشک تماس بگیرید: قرمزی، درد، تورم یا احساس گرمی در محل جراحی احساس تنگی نفس ایجاد علائم شبیه آنفلوآنزا درجه حرارت ۳۸ درجه یا بالاتر

اگر فیستول، گرافت یا کاتتر خوب کار نکند چه می‌شود؟

- اگر راه دسترسی عروقی شما خوب کار نکند، کفایت دیالیز شما کاهش می‌یابد. دیالیز کافی به دلایل زیر اهمیت دارد:
- ارتقاء سطح سلامتی
- کمک به زندگی طولانی تر

- بهبود کیفیت زندگی
- عدم نیاز به بستری شدن در بیمارستان

اگر محل فیستول یا گرافت، زخمی، متورم، قرمز یا گرم شد به پرستاران دیالیز اطلاع دهید. این علائم ممکن است نشانه‌ی عفونت باشد.

پیشگیری از عفونت

- محل فیستول یا گرافت را بشوید.
- قبل از هر بار دیالیز محل فیستول یا گرافت را بشوئید. مرکز دیالیز دارای دستشوئی و صابون آنتی باکتریال است.
- فیستول یا گرافت را نخاراندید تا خراشیده نشود. ناخنهای شما می‌تواند منبع عفونت باشد.
- پرستار یا تکنسین باید محل فیستول یا گرافت را قبل از وارد کردن سوزن‌ها با محلول ضدعفونی کننده تمیز کند بعد از ضدعفونی به محل فیستول یا گرافت خود دست نزنید.
- از به کار بردن تیغ، برای زدودن مو از عضو پرهیزید.
- از کندن پوسته‌های زخم خودداری کنید.
- برای توقف خونریزی، بعد از خارج کردن سوزن‌ها، روی محل فیستول یا گرافت به آرامی فشار وارد کنید. فقط جایی را که سوزن قرار داشته فشار دهید.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گیلان

مراقبت از مسیرهای عروقی در بیماران دیالیزی

گروه هدف: بیماران همودیالیزی

بیمارستان امام حسن مجتبی (ع) فومن

بخش دیالیز

سجاد جعفری پور، کارشناس پرستاری

آبان ۱۴۰۰

- از حمل وسایل سنگین و ورود ضربه به دست فیستول دار پرهیزید.
- برای برجسته تر شدن فیستول، دست را پایین تر از قفسه سینه قرار دهید. یک خمیر یا توپ قابل ارتجاع را در دست خود بگیرید و آن را فشار دهید و دست خود را باز و بسته کنید. این کار را ۲۰ بار تکرار کرده و سپس استراحت نمایید. پنج دوره این حرکت را انجام دهید.

منابع:

۱. <http://www.kidney.org/>
۲. کالباخ ج. مبانی همودیالیز برای پرستاران. ۱۳۹۵

در صورت داشتن سؤال، پیشنهاد یا انتقاد با واحد آموزش بیمارستان امام حسن مجتبی (ع) تماس بگیرید:

۰۱۳۳۱۷۳۳۷۰۹۶

۰۱۳۳۱۷۳۳۷۰۹۷

یا به سایت بیمارستان به نشانی زیر مراجعه کنید:

<https://foumanh.gums.ac.ir/>

هرگز بالای محلی که سوزن قرار داشته فشار وارد نکنید.

محافظت از فیستول یا گرافت

- اجازه ندهید کسی از دستی که فیستول یا گرافت دارد، فشار خون شما را اندازه گیری کند. برای این کار از دست دیگر شما استفاده کند.
- اجازه ندهید کسی از دستی که فیستول یا گرافت دارد، خونگیری کند.
- اگر ارتعاش یا صدای فیستول یا گرافت شما از بین رفت یا متفاوت به نظر رسید، پرسنل دیالیز را فوراً خبر کنید. این به این معنی است که فیستول یا گرافت خوب کار نمی کند.
- در طی دیالیز به سمت محل فیستول یا گرافت سرفه یا عطسه نکنید.
- اگر بعد از خارج کردن سوزن‌ها، خودتان روی فیستول یا گرافت را نگه داشته‌اید یک دستکش تمیز بپوشید و از گاز تمیز استفاده کنید.
- روی دست فیستول دار خود به مدت طولانی نخوابید. از بستن دستبند، مچ‌بند، ساعت در دست فیستول دار و پوشیدن لباس یا آستین تنگ خودداری نمایید.
- از بی حرکتی مداوم دست فیستول دار پرهیز کنید.